

HORSENS MILJØ

Svineafgiftsfonden

Banebrydende forskning skal give Jonas glidere grise

Af Emma Rixen Hedegaard

24. nov 2022, kl. 06:00

En helt ny stald skal for første gang i flere årtier undersøge, hvordan løsgående søer kan udlede mindst muligt metan og ammoniak.

Der har lige været store flyttedag i svinestalden hos Go-gris i Østbirk. De mange søer har fået flere kvadratmeter at boltre sig på, og deres daglige toiletbesøg bliver nu til banebrydende forskning.

- Selvom jeg har mange års erfaring med grise, så kriller det lidt. Det har jo været enormt spændende at få sat i gang, siger Jonas Würtz Midtgård, der er landmand og medejer af Go-gris.

Den nye stald er bygget i fire sektioner, som alle har forskellige underlag til at udlede gylle. På den måde kan de undersøge, hvor meget metan og ammoniak grisene udleder, når de bliver løsgående og får mere plads at være på.

Et større underlag, som løsgående svin har, giver nemlig en større udledning. Derfor vil Jonas Würtz sammen med Seges Innovation finde de underlag, der bedst opsamler og mindsker gylleoverfladen.

”

Vi er simpelthen dybt afhængige af de målinger, der bliver foretaget af de her stalde

Jonas Würtz Midtgård, medejer, Go-Gris

Nyeste forskning i 20 år

Ifølge Jonas Würtz, som også er formand for Welfare Pigs, der arbejder for løse diegivende søer, bliver forskningsforsøget en grundsten for de kommende svinestalde.

- Jeg er ikke i tvivl om, at det her projekt får rigtig stor betydning. Vi er simpelthen dybt afhængige af de målinger, der bliver foretaget af de her stalde, siger Jonas Würtz Midtgård.

Det er ikke muligt at se de forskellige sektioner, da de ligger under gulvet, men tegningen her illustrer underlagene.
Foto: Emma Rixen Hedegaard

Der har nemlig ikke været ny forskning på området om udledning af metan og ammoniak siden 1990'erne.

- Vi har slet ikke noget, der er tidssvarende, og hele debatten om klima og den grønne omstilling kræver jo, at vi viser noget initiativ, og at vi er i stand til at flytte os som erhverv, siger han.

Projektet skal ikke kun gøre det bedre for klimaet, men også give grisene bedre forhold med mere plads.

De fire sektioner

Den nye farestald er bygget med fire sektioner.

1. Skrå kanalvægge og linespil i bunden der skal mindske overfladen af gylle
2. Underlag med opdelt tør og våd kumme hvor man fjerner gødning, der hvor der er mest af det
3. Den kendte løsning med vacuum til at sammenligne de andre sektioner med
4. Tragte der skal mindske gylleoverfladen og dermed udledning af metan og ammoniak

Lene Juul Pedersen fra Institut for Husdyr- og Veterinærvidenskab hos Aarhus Universitet understreger også vigtigheden af forskning på området.

- Der er et stort behov for at kigge på samspillet mellem klima og dyrevelfærd, for ellers bliver det ofte på bekostning af det ene, siger hun.

Hun nævner, at der i de nye farestier til løse søer er bedre plads og samtidig mulighed for at indrette stien med delvist fast gulv.

I farestien i Horsens betyder de opdeltte zoner, at den kølige beton kan holde soens temperatur nede, mens grisene har varme fra lamper og plastikmåtter. Det mindsker også udledningen af metan og ammoniak.

- Ved klog indretning ud fra kendskab til dyrs adfærd er det muligt at få soen til at afsætte gødning og urin på et lille område i stien med spalter. Det reducerer fordampning af klimagasser fra overfladen, forklarer Lene Juul Pedersen.

- Det er ret vigtigt, at der bliver forsket i kombinationen med udledning fra overfladerne og stiernes indretning, tilføjer hun.

I de løsgående farestier har soen mulighed for at bevæge sig. Smågrisene lærer hurtigt morens signaler og ved, hvornår hun lægger sig.

Foto: Emma Rixen Hedegaard

Gladere søer, gladere landmand

Jonas Würtz har passet grise siden 1996, men det har aldrig været sjovere.

- Jeg har været vant til kun at se i røven af grisen, fordi de i de systemer, jeg startede med at arbejde i, altid stod i boks med hovedet op mod en mur. Nu har vi bare et nysgerrigt dyr, der kommer og viser opmærksomhed. Det giver bare smil på læben hos mig og mine medarbejdere, siger han.

Det nye projekt skal gøre det bedre for grisen, men også for klimaet.

- Jeg synes, at vi har en forpligtelse som et landbrug, der fylder meget i Danmark, at vi også følger med tiden og bliver ved med at prøve at være et foregangsland, siger han.

Læs også

Danish Crown-investering i Storbritannien giver stor ordre til sønderjysk slagteri

Første målinger

Søerne er netop flyttet ind i november, og de skal have tid til at falde på plads, inden Seges kan begynde de første målinger næste år.

- Jeg er helt sikker på, at nogle af de teknologier, vi har implementeret her, kommer til at påvirke positivt. Dermed ikke sagt, at vi er i mål, siger Jonas Würtz Midtgård.

Han håber, at de i 2023 kan blive klogere på, hvordan de teknisk bedst håndterer gyllen for så at tage et nyt skridt året efter.

- Så kunne jeg ønske mig, at 2024 blev et år, hvor vi målte på, hvad der sker, når vi bruger forskellige fodermidler, så vi bliver ved med at optimere på det hele, siger han.